

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 12. marts 2021
(OR. en)

6976/21

SOC 142

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	delegationerne
Vedr.:	Rådets konklusioner om integration af aldring i offentlige politikker

Vedlagt følger til delegationerne Rådets konklusioner om integration af aldring i offentlige politikker, der blev godkendt ved skriftlig procedure den 12. marts 2021.

Integration af aldring i offentlige politikker**Rådets konklusioner****RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,
SOM ANERKENDER FØLGENDE:**

1. Befolkningens aldring er et fænomen i hele EU med langsigtede socioøkonomiske og demografiske konsekvenser, som skaber udfordringer og muligheder og kræver en indsats på EU-plan, der gør det muligt for ældre at udøve deres grundlæggende rettigheder og udnytte deres fulde potentiale.
2. Europæerne lever længere end nogensinde før, og samfundets aldersprofil udvikler sig hurtigt. Det anslås¹, at den gennemsnitlige forventede levetid frem til 2060 vil stige med 8,5 år for mænd (til 84,5 år) og med 6,9 år for kvinder (til 89 år) med relativt små forskelle mellem medlemsstaterne, som er bemærkelsesværdige med hensyn til forventet rask levetid.
3. Ældres bidrag til alle aspekter af samfundet – det være sig til økonomiske resultater på arbejdspladsen eller som iværksættere (producenter) eller forbrugere eller til social samhørighed som frivillige, omsorgspersoner eller drivkræfter bag læring på tværs af generationer med al deres samlede viden og erfaring – anerkendes i politiske debatter på EU-plan og i et stigende antal medlemsstater.
4. Ældre er ikke en homogen gruppe. De har forskellige behov, præferencer og muligheder gennem hele livet.

¹ *Ageing Europe*, Eurostat, 2019-udgave <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-02-19-681>.

5. Selv om der er opnået betydelige resultater med hensyn til bekæmpelse af fattigdom blandt ældre i de seneste årtier, er der bred enighed om, at ældre² – især ældre kvinder³ – er i høj risiko for fattigdom eller social udstødelse. Ældres indkomster er i gennemsnit lidt lavere (92 %) end i den samlede befolkning. Ikke desto mindre er deres fattigdomsrate lavere (16,1 % sammenlignet med 16,5 % for den samlede befolkning i EU-27 i 2019), og dette skyldes, at ældreindkomsten er mere ligeligt fordelt. Sociale overførsler, navnlig pensioner, spiller en vigtig rolle med hensyn til at mindske den andel af ældre, der er udsat for fattigdomsrisiko, men deres indvirkning varierer meget fra medlemsstat til medlemsstat.
6. Selv om det er forbudt i henhold til EU-retten, er aldersrelateret forskelsbehandling, også kaldet "aldersdiskrimination", et hyppigt forekommende fænomen, der stigmatiserer ældre og falder sammen med andre årsager til forskelsbehandling. Den kompleksitet og multidimensionalitet, der lægger sig til aldersrelateret forskelsbehandling, kræver omfattende multisektorielle og intersektionelle tilgange og et stærkt udbredt engagement i dagsordenen for aldring på alle niveauer i samfundet. Samtidig bør nye kilder til forskelsbehandling og udelukkelse af ældre forhindres, f.eks. ved at hjælpe ældre med at erhverve de færdigheder, som er nødvendige for, at de kan blive en del af et samfund i hastig forandring, der er formet af den digitale transformation og den grønne omstilling. Aldersdiskrimination har en negativ indvirkning på folks muligheder, deltagelsesniveau, sundhed og velfærd og forekommer i en række forskellige sammenhænge såsom på arbejdsmarkedet og i lokalsamfundet, det sociale miljø, forbrugersamfundet, politiske kredse og medierne.
7. Det er vigtigt, at medlemsstaternes sociale beskyttelsessystemer tilpasses, så de dækker behovene i alle aldersgrupper på en passende og bæredygtig måde. Det er derfor af afgørende betydning, at der fuldt ud tages hensyn til befolkningens aldring, hvilket gør det muligt at skabe forandringer i denne sammenhæng⁴. Det er også væsentligt at tilstræbe retfærdighed på tværs af generationerne og opretholde balancen i den sociale støtte på tværs af aldersgrupper.

² https://www.who.int/health-topics/ageing#tab=tab_1

³ Publikationskatalog - B beskæftigelse, Sociale Anliggender, Arbejdsmarkedsforhold og Inklusion - Europa-Kommissionen (europa.eu).

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_structure_and_ageing.

8. Vold mod ældre, som kan vise sig i en række forskellige former, herunder fysisk, psykologisk, seksuel eller økonomisk, som følge af svigt, misbrug eller vanrøgt, er et nyere multidimensionelt problem. Det omfatter i sin natur mange faktorer og forekommer både i familiemæssig og institutionel sammenhæng. På trods af stigende bevidsthed er denne vold fortsat et menneskerettighedsproblem og et socialt fænomen, som ofte er vanskeligt at opdage på grund af manglende nærhed og skæv magtfordeling i de involverede parter's forhold. Der er derfor behov for solide metoder til forebyggelse og indgriben samt veludformede, lokalsamfundsbase-rede og andre overvågningsværktøjer. Vold, navnlig vold i hjemmet, har stor indvirkning på ældre kvinder. De kan være i en særlig sårbar situation og opleve manglende adgang til hjælpe-ydelser.
9. Social isolation og uønsket ensomhed, som er en konsekvens af manglende socialt engagement i almindelige lokalsamfundsbase-rede aktiviteter, skal forhindres. Dette kan bl.a. gøres ved at fremme digitale færdigheder, navnlig for kvinder, som giver folk lettere adgang til kultur og fritidsaktiviteter, varer og tjenesteydelser, herunder finansielle tjenesteydelser, muligheder for livslang læring, rehabilitering, sundhedspleje og sociale tjenester, hvilket alt sammen fremmer et værdigt, meningsfuldt og sundt aktivt liv.
10. Den verdensomspændende covid-19-pandemi har i uforholdsmæssig høj grad påvirket mange ældres fysiske og psykiske sundhed. De foranstaltninger, der træffes for at beskytte folkesundheden, navnlig sociale restriktioner, har skadelige konsekvenser for denne særlige gruppe, hvilket forværrer ovennævnte sociale isolation.
11. Ældres forventninger, potentiale og behov skal tages i betragtning i regeringers og andre offentlige organers beslutningsprocesser, uanset om det er på nationalt, regionalt eller lokalt plan.
12. Der bør sikres adgang til skræddersyede og integrerede plejetjenester, som sætter mennesket i centrum, samt deltagelse i beslutningsprocesser.

13. Den støt stigende levetid skaber både udfordringer og muligheder for tilvejebringelse af social støtte, sundheds- og langtidsplejesystemer, sociale sikrings- og beskyttelsessystemer (navnlig pensionssystemer), arbejdsvilkår og sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, arbejdsmarkeder samt for familieforhold og forhold mellem generationerne. Det kræver fremadrettet planlægning, bevidsthed om ældres potentiale og evne til at tilpasse sig navnlig sociale, digitale og økonomiske forhold.
14. "Det grå guld" kan skabe beskæftigelse og økonomisk vækst i Unionen i forskellige sektorer, navnlig inden for sundheds- og langtidsplejesektoren. Det kan fremme innovation ved at bidrage til at levere sundhedstjenester og sociale og digitale tjenester af høj kvalitet på en mere effektiv måde.
15. De ældre arbejdstageres karriereforløb blev til en vis grad bygget op omkring aktiviteter og erhverv i tilbagegang. Dette medfører betydelige udfordringer med hensyn til ajourføring af færdigheder og viden for at forhindre utilsigtede tidlige udtrædelser af arbejdsmarkedet og tab af det produktionspotentiale, som disse arbejdstagere udgør. Ud over den iboende værdi af deres samlede erhvervserfaring og viden kan ældre arbejdstagere spille en vigtig rolle med hensyn til at lette overførsel af viden, færdigheder og knowhow mellem generationerne. Det bør derfor prioriteres at justere opgaverne, tilpasse arbejdsintensiteten, fremme sunde arbejdsmiljøer, lette mobilitet og værdsætte livslang læring.
16. I mange tilfælde er den nuværende sociale struktur og de foranstaltninger, der træffes vedrørende befolkningens aldring, sektorspecifikke og splittede og for det meste fokuseret på fysisk sundhed, mens der ses bort fra det hårdt tiltrængte progressive perspektiv, der sigter mod at opnå generel psykisk sundhed og velfærd. Alder og aldring kan åbne op for en række muligheder, hvis de integreres ordentligt i alle de relevante politikker.
17. I forbindelse med opbygning af et samfund for alle aldre, et samfund, der er parat til aktiv aldring og med folk, der lever et længere liv – til fulde og med muligheder og værdighed – er det vigtigt at sikre retten og adgangen til deltagelse, beslutningstagning og selvstændighed.

18. Økonomisk overkommelige, sikre og tilgængelige boliger baseret på universelt design kan opretholde eller forbedre sundhed, velfærd og social interaktion, efterhånden som folk bliver ældre, og kan i høj grad forbedre livskvaliteten og uafhængigheden.
19. Ældres levestandard påvirkes af velstand og adgang til tjenesteydelser, navnlig inden for sundheds- og langtidspleje, men også af adgang til beskæftigelse og deltagelse i samfundet. Disponible, tilgængelige, bæredygtige og økonomisk overkommelige offentlige eller offentligt støttede tjenesteydelser af god kvalitet, som tager hensyn til ældres forskellige individuelle behov, er vigtige faktorer for at sikre en passende levestandard. Ældre kvinder har ofte en lavere indkomst og er udsat for en højere risiko for fattigdom end ældre mænd. Dette hænger ofte sammen med arbejdsforløb, der er tilpasset og/eller afbrudt af pasningsrelaterede årsager, lavere løn i kvindedominerede sektorer og erhverv, lønmæssig forskelsbehandling og forskel i pension på ca. 30 %⁵.
20. I forlængelse af FN's internationale Madridhandlingsplan for ældre og den tilhørende regionale gennemførelsesstrategi fra Den Økonomiske Kommission for Europa (UNECE) – (MIPAA/RIS) og indekset for aktiv aldring⁶ samt ministererklæringen fra Lissabon fra 2017, der blev udstedt på 4. UNECE- ministerkonference om aldring, med titlen "Et bæredygtigt samfund for alle aldersgrupper: udnyttelse af potentialet i et længere liv" og FN's årti for sund aldring 2021-2030 blev det anset for afgørende at "integrere aldring yderligere i relevante politikområder og bekæmpe aldersdiskrimination i dens mange former" og give EU-medlemsstaterne retningslinjer for udvikling af tværgående politikker i hele samfundet.

⁵ Udledning af den kønsbestemte forskel i pension, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200207-1>.

⁶ Udarbejdet i fællesskab af Europa-Kommissionen og UNECE.

21. FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling og dens relevante mål indeholder en global plan for at opnå en bæredygtig udvikling på en afbalanceret måde og søger at virkeliggøre menneskerettighederne for alle mennesker i alle aldre med særligt fokus på de mest sårbare, herunder ældre.
22. Integration af aldring indebærer en multidimensionel strategi, der integrerer emner vedrørende aktiv aldring og lang levetid samt aspekter af retfærdighed på tværs af generationer i alle politikområder på alle beslutningsniveauer.
23. Den europæiske søjle for sociale rettigheder har til formål at skabe retfærdighed i og støtte alle borgeres dagligdag, uanset alder, gennem lige muligheder og adgang til arbejdsmarkedet, rimelige arbejdsvilkår og passende social beskyttelse og inklusion. Mange af dens principper er afgørende for at støtte politikker for aktiv aldring og ældres lige deltagelse og inddragelse i vores økonomier og samfund.
24. Kommissionen har vedtaget strategien for rettigheder for personer med handicap med henblik på at gennemføre FN's konvention om rettigheder for personer med handicap for at sikre fuld social og økonomisk inklusion af personer med handicap, herunder ældre, i samfundet uden forskelsbehandling og med fuld respekt for deres rettigheder.
25. Kommissionens grønbog om aldring⁷ har indledt en bred offentlig debat om udfordringer og muligheder i Europas aldrende samfund og afspejler aldringens samlede følger for alle generationer og i alle livets faser. Den bygger på rapporten om konsekvenserne af de demografiske forandringer⁸, som beskriver de vigtigste fakta om demografiske forandringer og deres sandsynlige virkninger.

⁷ 5827/21.

⁸ 8991/20.

**OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE TIL I OVERENSSTEMMELSE MED DERES
KOMPETENCER OG UNDER HENSYNTAGEN TIL NATIONALE FORHOLD OG MED
RESPEKT FOR ARBEJDSMARKEDSPARTERNES ROLLE OG AUTONOMI**

26. at UDARBEJDE, hvis den ikke allerede er på plads, en national strategisk ramme for integration af aldring, hvori der gives retningslinjer om og anbefalinger til, hvordan fordelene kan maksimeres, de potentielle risici håndteres, og de vigtigste udfordringer i forbindelse med befolkningens stigende levetid imødegås, og at tage den i betragtning i alle relevante nationale, regionale og lokale politikker under hensyntagen til den eksisterende politiske ramme på EU-plan
27. at FREMME sammenhængende, koordinerede og tværgående offentlige politikker med henblik på at tackle kompleksiteten af de udfordringer og muligheder, som lang levetid medfører, og muliggøre smidige overgange gennem hele livsforløbet
28. at SIKRE en tværgående og livslang tilgang til lang levetid baseret på menneskerettigheder under hensyntagen til kønsligestillingsaspekter og med inddragelse af alle relevante interessenter i den offentlige, private og tredje sektor samt målgrupperne; at OVERVEJE en tilgang, der omfatter behovene hos folk i alle aldre, bl.a. i betragtning af, at velfærd i alderdommen begynder tidligt i livet
29. at FORBEDRE adgangen til og kvaliteten af sundheds- og langtidspleje, herunder ved at udvikle og sikre adgang til tjenester, der yder integreret pleje, med de ældre i centrum, og fremme øget integration mellem sundhedstjenester og sociale tjenester for at bevare og forbedre ældres fysiske og kognitive evner
30. at FORTSÆTTE med at modernisere de sociale beskyttelsessystemer og sikre bl.a. balance mellem passende dækning af alle aldersrelaterede risici, økonomisk bæredygtighed og retfærdighed på tværs af generationer og dermed sikre værdighed gennem hele livet

31. at OVERVEJE alternative og mere fleksible pensionsmuligheder, der giver incitamenter til et længere aktivt arbejdsliv
32. at SØGE innovative og kreative mekanismer til at fremme solidaritet og interaktion på tværs af generationerne ved at fremme frivilligt arbejde blandt ældre og yngre mennesker for at undgå ensomhed og isolation og til at bekæmpe alle former for vold, herunder kønsbaseret vold og vold i hjemmet, samt misbrug og vanrøgt af ældre
33. at FORPLIGTE sig til at fremme aktiv og sund aldring og fuld integration af ældre i samfundet og i fællesskabet
34. FORTSAT at GØRE OP MED manglerne i beskyttelsen af ældres rettigheder, hvor dette er relevant, og bekæmpe aldersdiskrimination og forskelsbehandling på grund af alder ud over beskæftigelse, navnlig på områderne uddannelse, adgang til varer og tjenesteydelser og social beskyttelse i overensstemmelse med den balance, der er nævnt i punkt 30
35. at TILPASSE de sociale tiltag til ældres særlige individuelle behov, når det er muligt, og i overensstemmelse med deres ønsker
36. at UDVIKLE en konstruktiv kultur over for de forskellige grupper af ældre, som fremmer en positiv opfattelse af dem, under hensyntagen til deres heterogene behov, muligheder og præferencer med henblik på at fremme et inklusivt samfund, der ikke isolerer, diskriminerer eller spreder fordomme mod ældre (gerontofobi)

37. at FREMME gennemførelsen af de vejledende principper for aktiv aldring og solidaritet mellem generationerne⁹, navnlig de principper, der vedrører arbejdsmiljøer, tilpasning af arbejdspladser til behovene hos en stadig aldrende arbejdsstyrke, herunder gennem øget digitalisering, når det er muligt, fremme af sikre og sunde arbejdsvilkår og arbejdstidsordninger, med henblik på at forebygge aldersrelateret forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, tilskyndelse af arbejdsgiverne til at fastholde og ansætte ældre arbejdstagere, herunder muligheden for at udvide erhvervsaktiviteten ud over den normale pensionsalder, hvis det er aftalt med den ældre arbejdstager, og muliggørelse af et længere, mere aktivt og sundere arbejdsliv for arbejdstageren, under behørig inddragelse af arbejdsmarkedsparterne inden for deres respektive beføjelser
38. at TAGE HENSYN TIL særlige forhold eller behov hos ældre med forskellige handicap; at FREMME tilgængeligheden i forbindelse med produkter, tjenesteydelser og boligarealer og navnlig at UDVIKLE hjemmehjælpsydelser og lokale hjælpeydelser, der hjælper ældre, herunder ældre med handicap, og TILPASSE deres bolig, så de kan bo sikkert i deres eget hjem, hvis de ønsker det
39. at STØTTE bæredygtig planlægning af byer og landdistrikter, der fremmer mobilitet baseret på universelt design, sikkerhed, bekvemmelighed og velfærd og letter ældres deltagelse i samfundslivet og adgang til alle nødvendige tjenesteydelser og infrastrukturer under hensyntagen til deres særlige individuelle behov
40. at FREMME udviklingen af offentlige transportnet, der er tilgængelige for alle borgere, med ruter, der svarer til ældres behov, for at sikre deres fulde mobilitet

⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17468-2012-INIT/da/pdf>.

41. at SKABE og fremme brugen af netværksmekanismer (offentlige eller private) ved hjælp af integrerede og tilgængelige digitale værktøjer, der garanterer alle aspekter af de ældres sikkerhed, sundhed og velfærd, og som gør det muligt at holde øje med deres behov, samtidig med at databeskyttelse og privatlivets fred sikres
42. at FREMME omfattende investeringer i "det grå guld" som et middel til at fremme lokal udvikling, territorial samhørighed og økonomisk vækst ved at værdsætte ældres produktionsevne og købekraft
43. at TAGE HENSYN TIL ældres vigtige bidrag til at yde uformel pleje til familiemedlemmer, herunder til personer med handicap, hvormed de støtter yngre generationer i at skabe balance mellem arbejdsliv og privatliv; i denne forbindelse at FREMME en ligelig fordeling af omsorgsforpligtelser mellem kvinder og mænd samt at UDVIKLE støtteforanstaltninger, samtidig med at der gøres yderligere fremskridt med udvidelsen af økonomisk overkommelige formelle langtidsplejetjenester af høj kvalitet for at lette presset på uformelle plejere

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE OG EUROPA-KOMMISSIONEN TIL INDEN FOR DERES RESPEKTIVE KOMPETENCEOMRÅDER OG UNDER BEHØRIG HENSYNTAGEN TIL NÆRHEDSPRINCIPPET OG MED RESPEKT FOR ARBEJDSMARKEDSPARTERNES ROLLE OG AUTONOMI

44. at VEDTAGE en aldersintegreret tilgang, der omfatter et rettigheds- og livsforløbsbaseret perspektiv på aldring, idet der tages hensyn til og hånd om mangfoldigheden og forskelligheden af kvinders og mænds behov i et åbent samfund for alle aldre, under hensyntagen til den tostrengede tilgang til integration af aldring: befolkningens aldring og samfundets ansvar for at forberede sig på og tilpasse sig borgernes individuelle behov gennem hele livet; fortsat at TILSKYNDE TIL og MULIGGØRE aktiv og sund aldring

45. at FORPLIGTE SIG til at betragte ældre ud fra et biopsykosocialt og miljømæssigt perspektiv under hensyntagen til deres individuelle behov og præferencer og derved fremme selvbestemmelse, uafhængighed og aktivt medborgerskab samt det forhold, at tiltag til sundhedsfremme og sygdomsforebyggelse kan forbedre livskvaliteten
46. i fællesskab at ARBEJDE hen imod at gennemføre principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder for folk i alle aldre, navnlig de principper, der vedrører retten til adgang til sundhedspleje og langtidspleje af høj kvalitet, ældreindkomst og alderspension, ligestilling mellem kønnene, inklusion af personer med handicap og lige muligheder
47. at UDVIKLE bæredygtige og egnede foranstaltninger til at sikre solidaritet og lighed inden for og mellem generationerne, styrke bæredygtigheden, men også den sociale samhørighed og tage hensyn til nuværende og kommende generationers behov, forventninger, ansvar og potentiale
48. at ANERKENDE, at en længere aktiv levetid bl.a. kræver forbedrede investeringer på en række politikområder, herunder livslang læring, sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, tilpasning af arbejdspladser og boliger samt sundhedspleje og langtidspleje, som støtter de foranstaltninger, der er omhandlet i Rådets konklusioner om ældres menneskerettigheder, deltagelse og trivsel i digitaliseringens tidsalder¹⁰
49. at FREMME inddragelsen af repræsentanter fra forskellige aldersgrupper i alle faser af de offentlige beslutningsprocesser og give ældre større indflydelse, støttet af investeringer i livslang læring, med henblik på at styrke deres deltagelse i samfundslivet og det politiske liv
50. at TAGE HÅND OM den særlige situation for ældre arbejdstagere inden for strategirammen for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og dermed bidrage til en bedre aldring på arbejdspladsen

¹⁰ 11717/2/20 REV 2.

51. at GENNEMFØRE den europæiske dagsorden for færdigheder for at fremme muligheder for livslang læring for alle, herunder ældre, med henblik på at opretholde og forbedre deres færdigheder og dermed støtte deres aktive deltagelse på arbejdsmarkedet og deres sociale inklusion, navnlig gennem udvikling af digitale færdigheder, især for kvinder
52. at FREMME ældres aktive medborgerskab og deltagelse på EU-plan samt på nationalt, regionalt og lokalt plan
53. at GØRE STATUS OVER og FORFØLGE foranstaltninger for at imødegå virkningerne af covid-19-pandemien på plejemodtagere, navnlig ældre, og på omsorgspersoner samt på samfundet og økonomien som helhed, herunder langtidsplejesektoren
54. at TAGE strategien for rettigheder for personer med handicap 2021-2030 I BETRAGTNING med særligt fokus på ældre med handicap; at FREMME strategien på EU-plan og i medlemsstaterne for at tage hensyn til den ved udformningen af nationale handicappolitikker
55. at FREMME debatter og deltagelse i den offentlige høring om grønbogen om aldring for at gøre det muligt for ældre at udnytte deres fulde potentiale, fra fremme af sund livsstil og livslang læring til styrkelse af sundheds- og plejesystemer

OPFORDRER BESKÆFTIGELSESUDVALGET OG UDVALGET FOR SOCIAL BESKYTTELSE TIL

56. FORTSAT AT FREMME et livsforløbsbaseret perspektiv i deres overvejelser på de politikområder, der ligger inden for deres ansvarsområde

57. FORTSAT AT FREMME gensidig læring og udveksling af bedste praksis
58. FORTSAT at udvikle pålidelige og internationalt sammenlignelige indikatorer til måling af ældres velfærd på alle politikområder inden for udvalgenes ansvarsområde

OPFORDRER UDVALGET FOR SOCIAL BESKYTTELSE TIL

59. at FORTSÆTTE sit fælles analysearbejde med Europa-Kommissionen om spørgsmålet om tilstrækkelig pension og langtidspleje og regelmæssigt udarbejde den fælles rapport om pensioners tilstrækkelighed og den fælles rapport om langtidspleje.
-